

VORMSI ORMSÖ

Rongkäik Svibyst Hullole. Piltide autor Meeme Veisson

Muljeid Vormsi laulupeost

EDI LEHT

4. juulil peeti Vormsil väikesaarte kuues laulupeo.

Varem on selline üritus toimunud 2010. aastal Ruhnus, seejärel Vilsandil, Pranglil, Hiiumaal ja Naissaarel.

Laulupidu sai alguse Sviby sadamast, kus võeti pidulikult vastu Hiiumaalt paadiga saabunud peotuli. Peotule kandetõrvik on olnud pidulikele teejuhiks juba esimesest laulupeost peale. Peolisi oli kokku rohkem kui 200 ja ega pealtvaatajaidki arvult alla jäänud. Peotuld transportis perekond Hänni uhke hobusekaarik, kus aukohal istus tule vastu võtnud seto abielupaar. Rongkäik oli pikk ja meeleolukas, lipud lehvisid ja pillid hüüdsid kuni lõpuks jõuti Hullo peoplatsile.

Vallavanem pidas tore da avakõne ja laulupidu võis alata. Pidul oli suurejooneline, soe ja meelilendav. Fantastiline ilm, eesti hümn ja laul Koit, see tekitas juba alguses paraja hingevärina. Oli lausa tunda, kuidas kõik asjaosalised pidu nautisid, palju rõõmu ja hinge sellesse panid. Lisaks veel puhkpilliorkester ja armsaks saanud lood, mida võis kaasa laula. Tantsulusti pakkusid Tarbatu tantsijad, keda juhendab Jaanus Randma.

Üllatusesinejateks oli naisrahvatantsurühm Ormsö Kadakased, kes on veel nii noor, et pole veel aastanegi. Rühma juhendab Anni-

ka Adams, muusikalist tuge pakkusid Malle Hokkonen, Marju Tamm, Yngve Rosenblad, Age Kõiveer ja Kristina Rajando. Esimesena tantsiti Vormsi Shottisit, mille on vanade saareinimeste mälestuste abil tantsuks seadnud Eidi Leht ja mida tantsiti siin saarel juba pea 100 aastat tagasi. Hea meel oli kutsuda kogu see tantsijate ja lauljate vägi kaasa tantsima koos meiega Vormsi Longtantsu. See on meie oma vana ja arhailine tants, mida Vormsil tantsiti talharpa saatel, saatjaks vanad Vormsi leikid. Leik on selline lühike neljarealine salm, millega oli vaja palju ära öelda, sest ega saarelastel polnud sõnu raisata.

Oli tõepoolest ülev vaatepilt: algupärane tants, riietus, laul, pillimäng ja mitusada lauljat, kes kõik selle vana Vormsi tantsuga lavale oma kohale sai juhutatud. Tantsuosa lõpetasid Tarbatu tantsijad ühendkooride saatel Anna Raudkatsi Tuljakut tantsides ja suurt äratundmisrõõmu pakkudes.

Vormsi lauljad Yngve ja Marju võeti lahkesti koori hulka ja nii olid nemadki osa sellest laulurõõmust ja publiku vaimustusest, sest nii mõnedki lood said nii tormilise vastuvõtu osaliseks, et tuli veelkord ette kanda.

Lisaks Väinamere EÜE segakoorile astusid laulupeol üles samuti EÜE taustaga Pagana segakoor ning Tartu Rahvaulikooli ja Eesti Rahvusringhäälingu segakoorid, puhkpilliorkester Saku. Täna-

Nagu suurel laulupeol - dirigentidele tänuks tammepärjad

Ormsö Kadakased tantsuhoos

vuse laulupeo kunstiline juht oli EÜE Väinamere segakoori peadirigent Indrek Vijard ja lisaks juhatasid lauljaid ja pillimehi veel 2014. aasta XXVI üldlaulupeo kunstiline juht Hirvo Surva, Lauri Breede, Kalev Lindal ja Ants Reinhold.

Peo lõpuks, kui algas Mu isamaa on minu arm, olid juba nii kooril kui publikul silmad veekalkvel ja pühiti pisaraid. Publiku tänulikkus oli nii suur, et viimased lood kuulati püsti seistes ning Kas tunned maad... kõlas võimsalt juba kooride ja publiku ühendetekandes. Täna dirigente ja kõik said tammepärjad nagu suurel peolgi. Väikese Vormsi jaoks oligi see suur pidu, mis jätkus varaste hommikutun-

dideni simmaniga Untsakate pillimängu saatel.

Järgmine päev algas Krogil õuel puhkpilliorkestri kontserdiga «Kõik puhuvad», vapramad kasutasid juhust, et jällegi jalga keerutada. Seejärel toimus laulupeo pidulik lõpetamine. Vormsilased on otsustanud Suuremõisa pargi puistut värskendada ja laulupeoliste poolt istutatud tamm on esimene uus puu, mis parki selle ilusa peo mälestuseks ja meenutuseks istutati.

Peolised ja külalised asusid rõõmsasti koduteele, tänu Vormsi uuele ilusale suurele praamile keegi Vormsile ei jäänud. Suur tänu kõigile korraldajatele tore da peo eest.

Vallavanema veerg

TANEL VIKS

2015 on Eestis muusikaasta ning käesoleva aasta juuli Vormsi muusikakuu. Igal aastal on juuli nii meil ja mujal Eestis kuu, mis annab suurima osa sissetulekutest turismiettevõtjatele. Paraku on selle asjaga aga nii, et ükskõik kui head plaanid turismiettevõtjale ei ole, võib sekkuda *force majeure* isand ILM ning kõik kavatsused pea peale pöörata. Ning kui isegi hiljem päike välja tuleb pole sellest enam suurt kasu.

Jaanipäeva eel said proua Strengi tänuväärsele eestvedamisel kokku Vormsi turismiettevõtjad ning kuigi võib tunduda, et me justkui peaksime teineteise tegemistest kõike teadma, oli uut infot piisavalt. On ju küsimus selles, et sellest lühikesest suvest peab ka ebasoodsa ilma kiuste turismiettevõtja võtma kõik, mis võtta annab ning just sünergia ja koostegutsemine on siin need märksõnad, mis aitavad turismi edendada. Igatahes on väga hea meel, et selline kokkusaamine aset leidis ning ka kinnituse osalejatele, et sügisel saadakse taas kokku ja püütakse lahtise pilguga vaadata nii järgmist kui ka edasisi suvesid.

Turistile on peamiseks liikumapanevaks jõuks kultuur ja gurmaanlus. Loomulikult ka vaatamisväärsused ning aktiivne puhkus. Nende nelja faktori tasakaal loob eelduse selleks, et turist peatub kuskil kauem ja tuleb sinna ka tagasi. Vastavalt oma võimetele tuleb pidevalt areneda ja üht teist sai tehtud ka käesoleval aastal.

Kevadest on esimest korda avatud külastajatele Saxby majakas ning sellest on kujunenud väga populaarne sihtkoht saarel. Liitsihimärgi juurde on nüüd paigutatud RMK poolt ka laud ja pingid, kus teeline saab jalgu puhata. Lasketiiru juurde, mis on üks populaarsemaid ujumiskohti sai Meremuuseumi abiga paigutatud ka riietuskabiin, mille seintel Vormsi temaatilised fotod. Projekti Riverways abiga sai riietuskabiin ning laud ja pingid ka Sviby tulevase ujumisranna asukohta, esialgu on sihtgrupp küll süsta- ja jakajimatkaajad.

Valminud on ja Muinsuskaitseameti lõplikku kinnitamisest ootamas Suuremõisa pargi projekt. Viimane koosneb kahest osast – elusloodus ning hoonete varemed. Vanad ja haiged puud sai juba mineva talvel maha võetud. Esimene uus puu – harilik tamm sai eelmisel nädalal samas pargis laulupeoliste poolt selleks ettenähtud kohta istutatud. Ees ootab varemete konserveerimine ning hoonete juurde infotahvlite asetamine, et oleks aru saadav millist funktsiooni üks või teine hoone oma hiilgeaegadel kandis ning milline välja nägi. Mõisa taastada ei suuda me kunagi, küll aga oleks jõukohane teede markeerimine näiteks tihedama niitmise läbi aga ka viljapuuaia värava ning kaevumaja taastamine. Meil on Vormsil vaatamisväärsusi, kuid ülemäära palju ei ole neid kunagi. Küsimus on selles, kas neid ka hooldada jõutakse.

Rääkides aktiivsema puhkuse osast portfelliga tuleb tõdeda, et siin on veel pikk tee minna. On selge, et midagi oleks vaja, kuid mis oleks see, mis haakuks Vormsi loodusläheduse identiteediga, ei maksaks palju, kuid pakuks samas huvi. Kas selleks võiks olla näiteks populaarsust koguv discgolfi rada? Tihedamalt toimuvad käsitöötoad? Õllepruulimislaager? Regulaarselt toimuv ellujäämis baaskursus looduses?

Rääkides kultuurist on küsimus sama – mis oleks see, mida me suudaksime väärilt välja kanda ja mis meie identiteediga haakuks? Suuri masse me teenindada ei jõua, seega saab märksõnaks olla kvaliteet. Ühekordsed üritused nagu näiteks just toimunud Laulupeo aga ka ees ootavad Estonian Voices'i ning Tanel Padari ja Peeter Oja kontserdid on äärmiselt tervitatavad ning müts maha Karl Kermese ees, kes jätkuvalt viitsib sellesse panustada. Aga äkki oleks aeg mõelda näiteks akustilise muusika festivalist? See niis peaks Eestis tühi olema, *unplugged* versioone oma lugudest teevad mitmed populaarsed artistid. Igatahes mõtlemaisainet sügiseks jagub.

Seniks aga jõudu ja jaksu nii puhkajatele kui turismiettevõtjatele!

Volikogu ja vallavalitsuse tegemistest

- Volikogu kehtestas määru-sega Avaliku ürituse korraldamise ja pidamise nõuded Vormsi vallas. Määrus on kõigile kättesaadav Riigi Teatajas. Avaliku ürituse korraldamiseks peab olema luba. Loa saamiseks tuleb esitada vallavalitsusele vormikohane taotlus. Taotluse vorm on leitav valla kodulehelt demokraatia rubriigis avalduste vormide loetelust. Luba tuleb esitada elektrooniliselt digiallkirjastatult aadressile: vv@vormsi.ee vähemalt kaks nädalat enne ürituse algust.
- Vormsi valla vee-ettevõtja on AS Haapsalu Veevärk. Volikogu kinnitas vee-ettevõtja tegevuspiirkonna ja määras tegutsemise ajaks kuni 1. juuli 2025. aasta.
- Algatati detailplaneering Saxby külas Kadastiku katastrirüksusel nr 90701:001:0753 eesmärgiga jagada maa maatulundusmaaks ja neljaks elamukrundiks.
- Tutvunud audiitori aruan-dega ja revisjonikomisjoni ar-

vamusega kinnitas volikogu Vormsi valla 2014. aasta ma-jandusaasta aruande. Volikogu tunnistas kehtetuks seni kehtinud Vormsi valla ehitusmääruse ja kehtestas alates käesoleva aasta 1. juulist kehtivast ehitus-seadustikust ja planeerimis-seadusest tulenevad volitusnormid põhimääruse muudatusega.

- Volikogu tutvus Vormsi valla 2016.–2019. arengukava tegevuskava ja eelarve strateegia ettepanekutega, mille arutelu jätkatakse järgmisel istungil.
- Volikogu liikmed kohtusid Vormsi valla vabatahtliku merepääste esindajaga, kes andis ülevaate merepääste senisest tegevusest ja tulevikuplaanidest.
- Volikogu istungite otseüle-kandeid saab vaadata internetist meie valla kodulehelt. Istungi vaheajal näete kirja, et ülekannet hetkel ei toimu. Ülekannete kohta on erinevat tagasisidet. Mõnel juhul pilt hakib, mõnel ei ole häält. Püüdke leida keegi arvuti asjatundja ja pidada nõu, sest need võivad sõltuda teie arvutist. Istungite

salvestised on leitavad ja järelvaadatud valla kodulehel.

- Vallavalitsus andis välja projekteeeringimused Borrrby Stoastonte elamu abihooned, Hosby Tammeposti elamu, Kanarbiku lihavesi lauda ja sõnnikuhoidla ning tapamaja, Diby Saare kuuri restaureerimise ning Sireli kortermajaks rekonstrueerimise ja Hullo Allika matkaraja rekonstruktsiooni projekteeeringimused. Vaadati üle ja pikendati Kadastiku elamu ja abihoonete ning Pihlaka elamu ja abihoonete projekteeeringimused.
- Anti välja ehitusloa Norrby külas Hanase maaüksusele kuur-aitkuuri rekonstrueerimiseks, Borrrby külas Stoastonte maaüksusele eramu ehitamiseks, jahimaja lasketiiru rajatiste ehitamiseks ja kirjalik nõusolek Norrby küla Niguse sauna ehitamiseks.
- Valla maade korrastamise hanke tulemusena sõlmiti maade viie aastane hooldusleping osauhinguga Vormsi Tuletorni Muuseum. Vormsi

Merepääste Seltsile anti rendile endised päästetehnikusele kuulunud ruumid.

- Vallavalitsus otsustas toetada MTÜ Vormsi selts poolt korraldatavat laste kultuurilaagrit 2000 euroga juhul, kui laagris osaleb vähemalt 20 Vormsiga seotud last.
- Projektitoetuste II taotlusvoorust eraldati mittetulundusühingu Rälby Külaseits projektile «Tantsulusti vormsilastele» Ingerisoomlaste Tallinna Seltsi Tantsurühma KATAJA esinemise korraldamiseks 100 eurot; Lembitu Tverdjanskile Vormsi pärandkultuuri sisaldava raamatu «Pärandkultuuri radadel vanal Läänemaal» väljaandmiseks 100 eurot; MTÜ Vormsi säästva arenduse tegevuse ühing Ormse Vormsi eestirootslaste unikaalse pilimängu traditsiooni laiemale üldsusele tutvustamiseks 500 eurot ja MTÜ Ida-India Kompanii suvekontsert «Kosmikud» muusikaelamuse pakkumiseks ja Vormsi saare tutvustamiseks 500 eurot tingimusega, et Vormsi

Kaunis külakeskuse ümbrus uute pinkidega.
Pildi autor Eidi Leht

Lasteaed-Põhikooli õpilastele on kontsert tasuta.

- Hajaasustuse programmist otsustati rahastada Hanase talu joogivesüsteemide rekonstrueerimist ja biopuhasti rajamist 6439,18 euroga.
- Hullo külakeskusesse ehitati kõnniteed ja paigaldati Vormsile iseloomulikud pingid. Külakeskus on väga ilus ja korras, hoiame seda. Ärge toppige oma prügi väikesesse prügikasti, kust tuul selle laiali kannab, kellel vähegi võimalik paneme oma prügi ikka korralikult prügimajja.
- Siinkohal tuleme veel-

kord meelde, et vallavalitsus tegeleb kohtu korras võlgade sissenõudmisega, palume oma arved üle vaadata ja tasuda. Kui te ei tea, kas teil on tasumata arveid, siis küsige julgelt meie raamatupidajalt aadressil: raamatupidamine@vormsi.ee. Vormsi elanike jäätmeveo teenustasu maksmist toetatakse 2/3 ulatuses valla eelarvest, kuid seda ainult juhul, kui arve saaja ei ole vallavalitsusele võlg. Võlgnikud seda ja paljusid teisi olulisi soodustusi ei saa.

- Jälgige valla kodulehte aadressil www.vormsi.ee, kus avaldatakse hanketeated ja uudised.

Alates 1. juulist 2015 jõustus uus Ehitusseadustik

VALVI SARAPUU
kinnisvaraspetsialist

Ehitamine on ehitise püstitamine, rajamine, paigaldamine, lammutamine ja muu ehitisega seonduv tegevus, mille tulemusel ehitise tekib või muutuvad selle füüsilised omadused. Ehitamine on ka pinnase või katendi ümberpaigutamine sellises ulatuses, millel on oluline püsiv mõju ümbritsevale keskkonnale ja funktsionaalne seos ehitisega.

Kõigil maaomanikel, kes kavatsevad midagi ehitada, soovitan tähelepanelikult läbi lugeda Ehitusseadustik <https://www.riigiteataja.ee/akt/105032015001> ning Ehitusseadustiku ja planeerimis-seaduse rakendamise seadus <https://www.riigiteataja.ee/>

akt/123032015003, mis toob kaasa mitmeid muudatusi ehitamises. Kasulik on tutvuda ka kõikide rakendusaktidega.

Ehitusseadustiku lõpus on (Lisa 1.) tabel ehitusteatisse, ehitusprojekti ja ehitusloa kohustuslikkuse kohta ning (Lisa 2.) tabel kasutusteatisse, ehitusprojekti ja kasutusloa kohustuslikkuse kohta. Nendest tabelitest saate teada, mis ehitise puhul missugused dokumendid on vaja esitada.

Uusehitiste osas ei ole olulisi muudatusi, küll aga peab jätkuvalt jälgima, et ehitist ei rajataks ehituskeeluvööndisse nagu näiteks ranna- või kaldakaitsevööndisse, puurkaevu sanitaarkaitsevööndisse.

Hoonete ehitamisel, mille ehitusalune pind (ehitusalune

pind on katuse räästajoone projektsioon maapinnale) on kuni 20 m² ja kõrgus alla 5 m, ei ole vaja vallavalitsust üldse teavitada, kuid tuleb järgida detailplaneeringut ja/või üldplaneeringut ning tuleohutus- ja keskkonnanõudeid.

Hoonete puhul, mille ehitusalune pind on 20-60 m² või on üle 5 m kõrge, tuleb informeerida vallavalitsust planeeritavast ehitustegevusest ehitusteatisega. 20-60 m² suuruse ja kuni 5 m kõrguse majapidamise abihooned rajamiseks pole uue seaduse kohaselt ehitusloa vaja, küll aga on vajalik projekt ja ehitusteatis.

Hoonete puhul ehitusaluse pinnaga üle 60 m² algab ehitustegevus vallavalitsuselt projekteeeringimuste taotlemisest. Ehitusloa kehtib viis aas-

tat. Kui ehitamisega on alustatud, siis kehtib ehitusloa kehtima seitse aastat ehitusloa kehtima hakkamisest.

Ehitusteatis alusel võib ehitist ehitada kahe aasta jooksul ehitusteatises esitamise või täiendavate nõuete esitamisest või ehitusprojekti heakskiitmisest arvates.

Kuni 2016. aasta 1. aprillini esitatakse ehitus- ja kasutusteatis, projekteeeringimuste, ehitus- ja kasutusloa taotlus ning seonduvad dokumendid vallavalitsusele, kes kannab esitatud ehitus- ja kasutusloa taotluste, ehitus- ja kasutusteatisse ning ehitus- ja kasutusloade andmed ehitisregistrisse. Peale 01.04.2016 esitatakse kõik dokumendid vallavalitsusele läbi ehitisregistri.

Seoses uue ehitusseadustiku rakendamisega muutuvad ka mitmed teised seadused, sealhulgas Riigilõivuseadus, mille kohaselt muutuvad riigilõivud ehitusalaste dokumentide vormistamise eest. Projekteeeringimuste väljastamise eest seni riigilõivu ette nähtu ei olnud, nüüd aga tuleb tasuda lõivu 25 eurot. Samuti muutuvad ehitusloa väljastamisel makstavad riigilõivud, vana seadusega võrreldes suurenevad, kuid mõnedel juhtudel ka vähenevad või üldse puuduvad.

Uue ehitusseadustiku ja planeerimis-seaduse rakendamise seaduse kohaselt tuleb korrastada ka ehitisregistri andmed, mille käigus tuleb kanda registrisse kõik sinna seni kandmata hooned. Kui hoone on re-

gistris puudumisest hoolimata rajatud igati õiguspäraselt ning omanikul on olemas vastavad dokumendid (maakasutusõigus, ehitusloa, riikliku vastuvõtukomisjoni akt või muud dokumendid), kannab vald ehitise nende alusel registrisse, selleks tuleb iga registrisse kantava hoone kohta teha ehitise teatis.

Uue seaduse kehtima hakkamisel on ebaseaduslike hoonete seadustamise eest tasutava riigilõivu suurus 500 eurot. Sellest lähtuvalt soovitan kontrollida oma hoonete olemasolu ehitisregistris aadressil www.ehr.ee.

Soovitan soojalt igal maaomanikul, enne ehitamise planeerimist, veidigi lugeda ehitusseadustikku! Kõigepealt paberid korda ja siis alles ehitama!

Eesti Saarte Kogu üldkogu Väike-Pakril

JANA KOKK
Eesti Saarte Kogu liige

ESK üldkogu leidis aset 26.-27. juunil Väike-Pakril, Paldiski linnaosas. Pärast elamusterohket merereisi ja meie väikese delegatsiooni Väike-Pakrile õnnelikku randumist, avaldasid muljet sealsed võimsad orhideeväljad. Saar ja selle loodus on ühtaegu nii metsik kui ka kaunis, asustatud peajasjalikult saare maastikuhooldajate, OÜ Pakri Tarvas rohkem kui paarisaja lihavesi poolt. Aastaringelt võib lisaks veiste saarel kohata veel lambaid ja metsloomi, aga ka mõnda inimhinge - töömeest, kes kannavad hoolt osauhingu loomade eest. Suve saabudes jõuavad Pakrile selle fännid (nagu nad ennast ise nimetavad), kellele saar on südame külge kasvunud ja kes annavad endast

kõik, et elu sealgi edenema hakkaks ja inimväärsemaks muutuks. Esimeste inimestena tervitasidki meid pakri-lastest patrioodid Jana Stahl ja pakrirootslastest perekond Söderberg. Elamistingimused Pakril on üsna ekstreemsed ja mugavused kasinad, sest saare korrastamise ja taasasustamisega tehti algust alates selle sajandi algusaastast. Hetkel Pakri saared ei mahu ka püsisasustusega väikesaarte nimistusse, kuid elu edenemiseks ja püsivamalt inimestega asustamiseks oleks see hädavajalik.

Üldkogu juhatus sisse eestseisuse esimees Laine Tarvis, edasi võtsid sõnajärje üle võorstajad, Paldiski linnaape Tiit Peedu ning saarerahvas, keda esindasid Pakri juurtega Jana Stahl ja vanahärra Fred Söderberg. Saarel 2008. aastast tegutsenud OÜ Pakri Tarvas tegemisi

tutvustasid juhatus liikmed Erik Jakob Söderberg ja Urmas Sepp. Läänemaa külje alt, Ella-maalt pärit kogenud loomakasvatataja Urmas Sepp rääkis nii oma hoolealustest, kes nautivad täiel rinnal saareelu, aga ka edasistest plaanidest. Pakritel karjatamine on võrreldes meie oludega selle võrra lihtsam, et osauhingul on kindlad ja püsivad rendilepingud maaomanikega, kelleks on Paldiski linn, Eesti Energia ja rootslased, kellele kuulub vaid alla poole Pakri maadest, samuti ei teki neist tüli näiteks naabritele.

Edasi jätkus arutelu teemal «Haldusreform ja Eesti saared. Vajadused ja võimalused koostöö tegevdamiseks». Saarte Kogu liikmete ja ametkondade vahel tekkis elav mõttevahetus, milles osalesid Siseministri regionaalarengu esindajad Priidu Ristkok ja Riina

Nurmsaar, Keskkonnaameti peaspetsialist Leelo Kukk, riigikogulased Urve Tiidus ja Mark Soosaar. Noarootsi abivallavanem Aivo Hirno on uurinud valdada liitmist ja nende suutlikkust. Tulemus rääkis enda eest – omavalitsuse suutlikkuse näitaja oli otseselt seoses kaugusega Tallinnast. Oma saare ühinemiskogemusi jagas Aivi Telvik Hiiu Maavalitsusest, Muhumaa kindla seisukoha ehk saarvallana jätkamise soovist andis teada Saaremaa Omavalitsuste Liidu tegevjuht Veiko Viil. Muhu soovi mõistis ja toetas ka tänane Paldiski linnaape, endine Muhu vallavanem.

Diskussiooni tulemusena jõuti järeldusele, et tuleb teha tõhusamat koostööd ja jõulisemalt seista saarte kogukonna jätkusuutlikkuse eest, teha ettepanekuid seadusemuudatusteks, mis arvestaksid ja kaasak-

sid senisest rohkem kogukonna ettepanekuid ja kohapealseid võimalusi. Samas kujundati seisukoht kolme valla vallavanema pöördumise asjus, kutsudes kõikide saarte kogukondi ja kogukondade esindajaid eelseisva haldusreformi valguses koostööle ja saarte elanikke puudutavates olulistest küsimustes ühtsete seisukohtade väljatöötamisele.

Esimene päev, mis oli küll jahe ja vihmane, kuid sisutihe, lõppes Jana Stahli õdusas majakeses küünlavalgel, mõnusa vestlusringis vanadest aegadest Pakri saartel. Uus päev tõi kaasa sooja päikese ning võimaldas minna saare endaga tutvuma ehk traktorisafarile. Muide, põhiliselt liikumisvahendiks saarel ongi vaid traktor. Vaade kõrgelt traktorikastist oli uhke, eriti mööda muinasjutulist pankrannikut liikudes, vahel-

duid maastikud, sekka vaiki-vad lagununud militaarhoonete varemed. Seekord pidime piirduma vaid Väike-Pakri, kuigi pindalalt suurema saare uudistamisega, sest aja nappuse tõttu me Suur-Pakrile ei jõudnudki. Ringreisilt tagasi jõudes, saime osa veel Pakri päevade kultuuriprogrammist, mida oli kogunenud vaatama lisaks saarte esindajatele märkimisväärne hulk pakrilasi. Vähemalt sel korral jäi silma tunduvalt rohkem inimesi kui sõtlaste ja herfordide järglasi, keda peaks seal ometi olema kümnetes kordades kohalolnuist rohkem.

Eesti saared on imelised, põnevad ja väga erilised. Tahaks loota, et meie saared jäävad edaspidi põnevateks kohtadeks, kus kantakse edasi neile iseloomulikke väärtusi, tehakse tööd, kasvatakse lapsi, hoolitakse oma kodust, saarest ja üksteisest.

Juuli teine pool toob Vormsile meelelahutust ja kultuuri jazzist rock-komöödiani

KARL KERMES

Juulikuu on Vormsi saarel muusikakuu. Edukalt on peetud saare 1. laulupidu. Muusikakuu kulminatsiooniks on aga tippasemel jazz ning raju rock koos muheda huumoriga.

Olavipäevade eel toimub Vormsil kaks muusikasündmust, mille eesmärgiks on pakkuda kõrgel tasemel muusikalist elamust ning meelt lahutavat huumorit läbi muusika.

16. juulil astub publiku ette ainulaadne vokaaljazz grupp Estonian Voices. Meie tuntud jazzlaulja Kadri Voorandi juhitud ansambel annab päikeseloojangus poolteist tundi kestva kontserdi, mille iga noot on puhas nauding. Vormsi elanik saab kontserdile osta sooduspileteid 5 eurot soodsamalt, kui saare külalised. Piletid on müügil Hullo kaupluses.

25. juulil toimub saarel aga naeru ja rockmuusika võidusõit. Lavale astuvad Tanel Padar & The Sun, kes annavad kaheosalise kontserdi nii akustilise kavaga, kui täiel jõul rockiva teise poolajaga.

The Suni kontserdi külalisesineja on Peeter Oja, kes on just Vormsi kontserdi jaoks pannud kokku isikliku ansambli ning toob publikuni enda nägemuse tuntud ja tundmatutest lugudest. 25. juuli kontsert sai nimeks «Veidi valjem, kui Vormsil varem».

Saareelaniku piletid saavad Hullo poodi müügile 17. juulil ning 10 euroseid pileteid saab osta kuni 24. juuli õhtuni. Lapsed kuni kümnenda elueani, kaasaarvatud, pääsevad mõlemale kontserdile tasuta.

Uued raamatud raamatukogus

Mais-juunis ilmunud raamatud ootavad lugejaid.

Eesti kirjandus

Hargla, I. «Süvahava: teine suvi»
Hirv, T. «Minu Reykjavik»
Laidla, S. «Väike suverapsõid»
Parmas, A. «Minu Kambodža»
Petrone, J. «Minu Eesti.3»
Riismaa, K. «Pimedate mehe aiad»
Riismaa, K. «Pühapäev»

Tõlkekirjandus

Andersson, L. «Omavoli»
Fenwick, L. «Cornwalli armulugu»
Fossum, K. «Kättemaks»
Nesbo, J. «Prussakad»
Robinson, P. «Revolutsiooni lapsed»
Skulskaja, J. «Marmorluik»
Slepikas, A. «Minu nimi on Maryte»

Lastekirjandus

Annus, E. «Uku, kaelkirjak ja elevand»
Björk, C. «Kuidas saada rüütliks»
Kass, K. «Nõianeiu Nöbinina ja korstnapühkija»
Tomusk, I. «Inglid kuuendas B-s»

Muu kirjandus

Hunt, T. «Lääne-Eesti teejuht»
Jüssi, F. «Reisikirju»
Karmo, M. «Wabariigi vitutus»
Laar, M. «Pööre: I»
Lehtonen, M. «Minu saatuslik Eesti»
Lion, L. «Joonista valgus»
Saueauk, M. «Propaganda ja terror»
Zoppetti, H. «Argine pits»
Valdre, J. «Bruno Junk-komeet käimistaevas»

Sireliõites Rälby. Pildi autor Raissa Lilja Keskküla

Vormsi – sirelilõhnaline saar

RAISSA LILJA KESKKÜLA
ANNE-MALL KROON

Kui Vormsi uus praam 13. juunil Sviby sadamas randus, võeti seda vastu Eesti ja Ingerimaa lippude lehvides. Nimelt saabusid selle suve järjekordsed esinejad. Seekord siis Eesti Pimedate Liidu ühendpühkpilliorkester ja Ingerisoomlaste Tallinna Seltsi tantsurühm KATAJA.

Praamilt siirduti mändide keskel asuvalle laululavale esinemiskohaga tutvuma ja alles seejärel majutuskohtadesse. Meeldiv männilõhn lõi hubase tunde ka neile, kes ümbritsevat ilu ei näinud.

Tänu Lauri Levo ettevalmistustele ja Pille Pöderi ning Egert Männisalu abile, oli laululavale pühkpillimängijate tarvis valmis seatud ka vajalikud 28 tooli.

Peale väikeseid viperusi õige koha leidmisega, jõudis pühkpillirahvas Elle-Malle majutuskohata, kus lahke pererahvas ootas külalisi juba kaetud lõunalauaga. Tantsurahvas siirdus edasi Rälbysse, kus oli ootel nende peatuspaik ja soe supp.

Bussijuhile anti erinevate kohtade ülesleidmiseks head nõu: «Kui jõuad sirelipöösani, siis pööra vasakule» või «kui jõuad sirelihekini, siis sealt juba paistab külakell». Bussijuhi kommentaar: «Siin on igal pool aina sirelid, lausa sirelite meri». Ja nii see tõesti oli. Vormsi võttis külalised vastu sirelite õitemere ja lummava sirelilõhnaga – unustamatu elamus!

Esinemisreisi kordaminekuks oli Rälby külaseltsi esinaine Ene Sarapuu koostanud projekti Vormsi vallavalitsusele, mille tulemusena said külalised lisaks heale kontserdikorraldusele tutvuda ka saarega. Väga põhjaliku tutvumisringi viis läbi Maarja Koppelmaa ja teave saare ajaloo ning tänapäeva elulolu jõudis külalisteneni.

Tantsurühma liikmetel oli meelde jääv kohtumine kauaegse vormsilase Armilda Hokkoneniga. Koos ingerisoomlaste tantsijatega meenutati mälestusi sõjakeerises Eestisse jõudmisest. Pikaajalise kooselu tulemusena Ingerimaalt pärit abikaasaga, on sealne kultuur saanud Armildale südamelähedaseks.

Tantsijad esitasid talle oma repertuaarist mõned tantsud.

Kontserdi alguseks oli esinejate rõõmuks kohale saabunud hulgaliselt publikut. Käesoleva aasta kontserdid pühendab ühendpühkpilliorkester oma dirigentidele Vello Loognale ja Neeme Saarele. Koolivennad tähistavad mõlemad oma 75. juubelit. KATAJA tantsijate õnnitlused jõudsid väärivate maestroteni esitatud tantsude kaudu. Kontsert möödus reipas meeleolus ja publiku aktiivsel kaasaelamisel. Oli tõeliselt suur rõõm näha tantsulaval lõpupolkat keerutamas nii saare oma rahvast, «suvi vormsilasi» ning saarel viibivaid külalisi.

Anname edasi esinejate tänusõnad Vormsi vallavalitsusele rahalise toetuse eest ja kõigile abilistele.

Ilus mälestus kontserdist jääb nii esinejate, kui publiku südamesse.

*Imekaunist suve soovides
Eesti Pimedate Liidu ühendpühkpilliorkester, Anne-Mall Kroon, Ingerisoomlaste Tallinna Seltsi tantsurühm KATAJA,
Raissa Lilja Keskküla*

Armastusluule õhtul

MALLE HOKKONEN

Imeliselt püsiv ja kõikehaarav armastustunne on omane ainult inimesele. Armastusel on piiritu tähendus: armastame nähtusi, toitu, olukordi, tõe ja vabadust, isamaad ja inimest, looma ja vanemaid, armastame kirjandusklassikuid. Armastuse kogemine on piiritult inspireerinud kuntsnikke, kirjanikke, muusikuid.

Armastusluule ilu ja kõla nautijad istusid koos imelisel kevadõhtul raamatukogus, et üheskoos lugeda hinge ja südantraputavaid kirjutatud mõtteid. Keha usub seda, mida ütled – kogesid koosviibijad: usaldustund, hoolimine, pisarate-ni liigutatus, energiatulv...

Vaimustavalt esitles Aime

Palju lilli, armastust ja tänulikkust. Pildi autor Meeme Veisson

Piirsalu oma sepietud südamlikke luuletusi – seda kõike peast. Aime arvas, et luuleread on abiks igas olukorras ning aitavad leida väljapääsu, positiivse lahendi. Elle luges oma lemmikute D.Kareva ja H.Runneli luulet – ikka armastuse kõike-

võitvast ja imelisest jõust. Oma sõbratari kirjutatud luulet kuulsime Mallet. Neist üks pühendusega Mallele.

Koosolijate ühisel mõttel on sügisel plaanis korraldada järjekordne luuleõhtu Vormsi teemadel.

TEATED

SEMINAR

Vormsi Energiaühistu ideed tutvustav seminar 18. juulil 2015 kell 11.10 rahvamajas. Seminaril tutvustatakse koduseid elektritootmise võimalusi, räägitakse Vormsi koostootmisjaama rajamisest ning sellest, mis on energiaühistu ja kuidas ühistuline tegevus üldse toimib.

JUUKSUR

Juuksur tuleb saarele 25.-26. augustil.

ÜLEVAATUS

Ainult Vormsil kasutatavate sõidukite tehniline kontroll toimub 23. juulil 2015. aastal algusega kell 9 Hullo töökoja hoovis.

Juuli ja augusti kultuurisündmused

18. juuli kell 22 Krog No 14 live «Kosmikud», pilet 10 €.

19. juuli kella 10-17 Avatud talude päev Kersletis OÜ Vormsi MT. Võimalus tutvuda taluga, uurida erinevaid masinaid ja kohapeal olevaid loomi (hobused, ponid, minilambad, jäneseid, kanad ja pardid). Lihaveistega saab tutvuda rannakarjamaal. Turnida heinapallidel, ilusa ilma korral sõita poniga (kl 12) ja avatud on ka väike kohvik.

21. juuli kell 21 lauluväljakul esineb Kristjan Kannukene, sissepääsuks annetust.

25. juuli kell 11 Olavipäeva laat Rälby, kell 12 laadaplatstil Ohutuspäev. Ohutuslaseid teadmisi jagavad: Politsei, Pääste- ja Maanteeamet, Punane Rist, Vormsi Vabatahtlikud Merepäästjad.

25. juulil kell 20 lauluväljakul Tanel Padar & The Sun ja Peeter Oja & The Band kontsertkavaga «Veidi valjem, kui Vormsil varem».

25. ja 26. juuli Vormsi Surfipäevad Rumpos. Algus mõlemal päeval kell 10.

27.-29. juuli Olavipäeva pidustused.

1. august Vormsi rattamaraton.

15. august suvine spordipäev Hullo Päästeametis juures. Algus kell 11.

15. august meeskoor Forestalia kontsert Hullo seltsimajas.

19-23. august Hiiu Kandle laager.

29. august Muinastulede öö Sviby sadamas.

Siiras tänu meie kiirabibrigaadile

Jaaniaegu, mil mu armsad sugulased mind külastasid, haigestus ootamatult mu vennas. Kodune ravi ei andnud tulemusi ning otsustasime paluda abi kiirabilt.

Sõnuleletamatult ja hoolivalt hella tundega suhtusid kiirabitöötajad patsienti, selgitasid analüüside võtmise vajadust, tulemusi. Olles ise meeldivalt rõõmsameelised heatahtlikud ja professionaalsed.

Vennas lisan, et on kohanud suures linnas hoopiski rahumat ja kõhedamat kohtlemist.

Head soovides heategijatele.

Vend Jaani nimel Malle

Soovime kogu südamest tänada kiirabibrigaadi liikmeid, kes 26. juunil 2015 andsid operatiivset abi meie tütrele. Teadmine, et kiire esmaabi on saarel kättesaadav, annab kindluse ja kaitstuse tunde. Oli väga meeldiv kogeda osavõtlikku, sõbralikku ja professionaalset töösse suhtumist. Edu edaspidiseks ja aitäh, et te meil olete!

*Lugupidamisega Marje Särekanno
ja Mihkel Koppel*